

Betænkning afgivet af Retsudvalget den 00. november 2019

1. udkast

til

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af straffeloven

(Forbud til dømte seksualforbrydere)

[af justitsministeren (Nick Hækkerup)]

1. Ændringsforslag

Der er stillet 5 ændringsforslag til lovforslaget. Dansk Folkepartis medlemmer af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 1 og, Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 2-4, og justitsministeren har stillet ændringsforslag nr. 5. til lovforslaget.

2. Indstillinger

◇

Liberal Alliance og Sambandsflokkurin havde ved betænkningssafgivelsen ikke medlemmer i udvalget og dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske bemærkninger i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

3. Ændringsforslag med bemærkninger

Ændringsforslag

Til § 1

Af *mindretal (DF)*, tiltrådt af <>:

1) Før nr. 1 indsættes som nyt nummer:

»01. Efter § 79 a indsættes i 9. kapitel:

»§ 79b. Den, som idømmes ubetinget fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter for en overtrædelse af §§ 216, eller 222, § 223, stk. 2, § 225, jf. §§ 216 eller 222, § 223, stk. 2, kan ved dommen pålægges at blive underlagt behandling med kønsdriftdæmpende medicin ved løsladelsen eller udskrivelsen.

Stk. 2. Et behandlingspålæg efter stk. 1 gives indtil videre.

Stk. 3. Den dømte kan 5 år efter løsladelsen eller udskrivelsen forlange, at anklagemyndigheden indbringer spørgsmålet om behandlingspålægget for retten. Når særlige omstændigheder taler for det, kan justitsministeren tillade, at indbringelse for retten sker tidligere. Afgørelsen træffes ved kendelse. Går afgørelsen ud på, at behandlingspålægget helt eller delvis opretholdes, kan spørgsmålet på ny indbringes for retten, dog tidligst efter 2 års forløb.

Stk. 4. Modsetter den dømte sig behandlingspålægget efter stk. 1, træffer politiet bestemmelse om behandlingens iværksættelse og yder bistand hertil.

Stk. 5. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om prøvelsen, fremgangsmåden og gennemførelsen af behandlingspålægget efter stk. 1, herunder politiets bistand hertil.«
[Indsættelse af bestemmelse om tvungen behandling med kønsdriftdæmpende medicin]

Af et *mindretal (SF)*, tiltrådt af <>:

2) *Nr. 3* udgår.

[Ændring af udgangspunktet for forbuddets varighed]

3) I den under *nr. 5* foreslåede affattelse af § 236, *stk. 8, 2. og 3. pkt.*, udgår »uden retskendelse«, og der indsættes efter 3. pkt.:

»Politiets anvendelse af indgreb som anført i 2. og 3. pkt. sker efter rettens kendelse, medmindre den dømte meddeler skriftligt samtykke til, at indgrebet foretages.«

[Indførelse af tilsyn med retskendelse]

Af *justitsministeren*, tiltrådt af <>:

Til § 2

4) I *stk. 2* ændres »§ 1, nr. 1-3« til: »§ 1, nr. 1 og 2«
[Konsekvensændring]

5) *Stk. 2* udgår.

Stk. 3 bliver herefter til *stk. 2*.
[Ændret ikrafttræden]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Den foreslåede § 79 b, *stk. 1*, har til formål at indføre en mulighed for, at retten kan idømme visse seksualforbrydere tvungen behandling med kønsdriftæmpende medicin (såkaldt ”medicinsk kastration”). Den foreslåede ordning vil gælde for personer, der idømmes ubetinget fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter for en overtrædelse af straffelovens § 216 om voldtægt, § 222 om seksuelt forhold til et barn under 15 år og § 223, *stk. 2*, om seksuelt forhold til en person under 18 år ved groft misbrug af en på alder og erfaring beroende overlegenhed. Ordningen foreslås ligeledes at gælde for personer, der har overtrådt ovennævnte bestemmelser ved andet seksuelt forhold end samleje, jf. straffelovens § 225.

Det følger af det foreslåede *stk. 2*, at det er retten, der træffer afgørelse om varigheden af den medicinske behandling, og at et behandlingspålæg gives indtil videre, dvs. tidsubegrænset.

Det følger af det foreslåede *stk. 3*, at den dømte 5 år efter løsladelsen eller udskrivelsen kan forlange, at anklagemyndigheden indbringer spørgsmålet om behandlingspålægget for retten. I den forbindelse vil retten kunne træffe afgørelse om, at behandlingen skal ophøre. Afgørelsen træffes ved kendelse. Retten skal forkorte behandlingsperioden, hvis retten vurderer, at der ikke længere er risiko for, at den dømte vil begå ny, lignende kriminalitet, selv om behandlingen afbrydes. Retten skal som ved vurderingen efter det foreslåede *stk. 2* inddrage sagkyndig bistand, herunder fra læger, sexologer eller psykologer.

Det følger af det foreslåede *stk. 4*, at i de tilfælde, hvor den dømte modsætter sig behandlingspålægget, træffer politiet bestemmelse om behandlingens iværksættelse og yder bistand hertil. Politiets bistand vil således kun være nødvendig i de situationer, hvor den domfældte ikke frivilligt møder op, når denne indkaldes til behandlingen, eller hvor den domfældte ved f.eks. at nægte at tage sin medicin afbryder behandlingen inden udløbet af behandlingspålægget.

Det følger af det foreslåede *stk. 5*, at justitsministeren fastsætter nærmere regler om gennemførelse og prøvelse af et behandlingspålæg efter *stk. 1*. Det forudsættes, at der bl.a. vil blive udstedt nærmere regler om, hvilke præparater, der skal anvendes i forbindelse med behandlingen, gennemførelsen af kontrol af, at den domfældte ikke afbryder behandlingen, og de nærmere rammer for politiets bistand til gennemførelsen af behandlingspålægget. Der vil derudover også kunne fastsættes nærmere regler om behandlingen af anmodninger om afbrydelse af behandlingen efter det foreslåe-

de *stk. 3*. Justitsministeren forudsættes ved fastsættelsen af reglerne at inddrage relevant sagkyndig bistand, herunder fra læger, sexologer eller psykologer.

2. Det er Justitsministeriets vurdering, at en mulighed for at idømme seksualforbrydere tvungen medicinsk kastration vil rejse spørgsmål i forhold til Danmarks internationale forpligtelser, herunder Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 3 om forbud mod bl.a. umenneskelig og nedværdigende behandling samt artikel 8 om retten til respekt for bl.a. privatliv og familieliv.

Hertil kommer, at det er et almindeligt anerkendt grundlæggende princip, at medicinsk behandling af personer, kun kan iværksættes med den pågældendes informerede samtykke. Dansk ret er indrettet i overensstemmelse hermed, således at tvangsindlæggelse og tvangsbehandling alene kan ske i henhold til psykiatriloven. Det bemærkes i den forbindelse, at pædofili betragtes som en seksuel afvigelse og ikke som en sindssygdom omfattet af psykiatriloven.

Endvidere kan behandling med kønsdriftæmpende medicin medføre alvorlige – eventuelt livstruende – bivirkninger så som leverpåvirkninger, tumorer og afkalkning af knoglerne. Personer, der modtager en sådan behandling, skal derfor regelmæssigt undersøges og kontrolleres, således at behandlingen kan afbrydes, hvis der optræder komplikationer af en vis sværhedsgrad. Sådan behandling og kontrol kræver derfor også i praksis, at personen aktivt (og frivilligt) medvirker.

Regeringen kan på den baggrund ikke støtte et ændringsforslag, der indebærer, at en person, som er dømt for visse seksualforbrydelser, kan underlægges tvungen behandling med kønsdriftæmpende medicin.

Til nr. 2

Det følger af straffelovens § 236, *stk. 4*, at forbud gives på tid fra 1 til 5 år regnet fra endelig dom eller indtil videre.

Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, jf. Folkeetingstidende, 2012-2013, A, L 141 som fremsat, side 67, at udgangspunktet er, at forbud gives tidsbegrænset, og at tidsubegrænset forbud kun anvendes i særligt grove tilfælde, hvor der er grundlag for at antage, at der stadig efter mere end 5 år efter endelig dom vil være nærliggende fare for ny lignende kriminalitet.

Med ændringsforslaget udgår nyaffattelsen af straffelovens § 236, *stk. 4*, således, at udgangspunktet fremover fortsat vil være, at et forbud gives på tid fra 1 til 5 år regnet fra endelig dom.

Til nr. 3

Den foreslåede bestemmelse har til formål at indføre et krav om retskendelse, hvis politiet som led i gennemførelsen af tilsyn med dømte seksualforbrydere mod den dømtes vilje vil skaffe sig adgang til den dømtes bolig og andre lokaliteter, som den dømte råder over, og foretage undersøgelse heraf, eller vil foretage undersøgelse af breve og andre papirer og andre genstande, som den dømte råder over, og om nødvendigt medtage disse med henblik på at undersøge deres indhold.

Det følger af den foreslåede bestemmelse, at kompetencen til at beslutte, at politiet kan gennemføre undersøgelser af den dømtes bolig, breve mv., er henlagt til retten, medmindre den dømte skriftligt giver samtykke til at indgrebet foretages. I så fald træffes beslutningen af politiet.

Retten kan ved kendelse bestemme, at politiet som led i tilsynet kan foretage en undersøgelse af den dømtes bolig og andre lokaliteter, som den dømte råder over, og at politiet i den forbindelse kan skaffe sig adgang til boligen mv. Kendelsen kan angå et bestemt tilsynsbesøg eller give politiet mulighed for at foretage flere tilsynsbesøg på vilkårlige tidspunkter inden for en nærmere angivet periode. Kendelsen kan omfatte alle lokaliteter på en adresse eller være begrænset til bestemte lokaliteter.

Retten kan endvidere tillade, at politiet kan foretage undersøgelse af breve og andre papirer og andre genstande, som den dømte råder over, og om nødvendigt medtage disse med henblik på undersøgelse af deres indhold.

Ved vurderingen af, om der er grundlag for at imødekomme politiets anmodning om retskendelse, vil retten navnlig kunne påse, at den dømte er meddelt et forbud efter straffelovens § 236, stk. 1, og at de indgreb, som anmodningen vedrører, anses for nødvendige af hensyn til at gennemføre tilsynet og dermed sikre, at den dømte overholder forbuddet.

Retten skal ledsages af grunde i overensstemmelse med den almindelige bestemmelse i retsplejelovens § 218, stk. 1, 1. pkt. Kendelsen kan til enhver tid omgøres.

En anmodning om retskendelse kan indgives i enhver retskreds, hvor oplysning i sagen må antages at kunne tilvejebringes. Det svarer til ordningen efter retsplejelovens § 694, stk. 1, om retsmøder under efterforskning.

Den dømte underrettes ikke om afholdelse af retsmøder med henblik på at opnå rettens kendelse, da dette vil hindre, at tilsynet gennemføres effektivt, uden at den dømte har mulighed for at indrette sig herpå. Politiet skal i forbindelse med undersøgelsen af den dømtes bolig, breve mv. på forlangende give den dømte adgang til at gøre sig bekendt med rettens kendelse og andre tilførsler til retsbogen.

2. Der er principielt intet til hinder for at fastsætte et krav om, at politiet i forbindelse med tilsynet med dømte seksualforbrydere skal indhente en retskendelse forud for iværksættelsen af undersøgelserne af den dømtes bolig, breve mv.

Et sådant krav vil dog kunne være til hinder for en effektiv og fleksibel tilrettelæggelse af tilsynet. Det bemærkes i den forbindelse, at der med lovforslaget er lagt op til, at tilsynet med bolig- og besøgsforbud skal gennemføres ved, at politiet opsøger den dømte i dennes bolig hver 14. dag eller en gang om måneden, alt efter om den dømte er i sexologisk behandling.

Hertil kommer, at det efter Justitsministeriets vurdering er tvivlsomt, om et krav om indhentelse af en retskendelse reelt vil bidrage til den dømtes retssikkerhed. Det bemærkes i den forbindelse, at der er tale om et lovbestemt tilsyn, som ikke baserer sig på en konkret mistanke om et strafbart forhold, som vil kunne efterprøves af domstolene. En eventuel domstolsprøvelse vil derfor navnlig kunne vedrøre, om den dømte er meddelt et forbud efter straffelovens § 236, stk. 1,

og om gennemførelsen af tilsynet kan anses for nødvendig af hensyn til at sikre, at den dømte overholder dette forbud.

På den baggrund kan jeg ikke støtte et ændringsforslag, der indfører en bestemmelse om indhentelse af en retskendelse i forbindelse med iværksættelsen af undersøgelser af den dømtes bolig, breve mv.

Til nr. 4

Der er tale om en konsekvensændring i lovforslagets ikrafttrædelsesbestemmelse som følge af, at lovforslagets § 1, nr. 3 udgår.

2. Som anført i lovforslagets almindelige bemærkninger, har en række konkrete sager med dømte seksualforbrydere, der efter udstået straf har begået nye overgreb, vist, at der er behov for at styrke indsatsen på området.

En del af den styrkede indsats består i, at et forbud fremover som udgangspunkt skal gives indtil videre, dvs. uden tidsbegrænsning.

Domstolene skal dog fortsat efter en konkret vurdering af karakteren af det begåede forhold og sagens øvrige omstændigheder, herunder den dømtes personlige forhold, kunne beslutte at tidsbegrænse forbuddet i 1-5 år. Det vil navnlig være relevant, når der er tale om mindre alvorlige lovovertrædelser, der ikke er begået mod børn, tiltalte ikke tidligere er dømt for lignende kriminalitet, og tiltaltes personlige forhold taler for, at forbuddet tidsbegrænses.

Det er vigtigt at understrege, at et tidsbegrænset forbud ikke indebærer, at forbuddet aldrig ophører. Det indebærer derimod, at forbuddet først ophører, når en domstol har vurderet, at der ikke længere er grund til at opretholde forbuddet, herunder at der ikke længere er fare for, at den dømte seksualforbryder vil begå ny lignende kriminalitet.

Som anført i de samtidige besvarelser af spørgsmål nr. 2 og 3 vedrørende lovforslaget, finder jeg det hensigtsmæssigt, at det fremover er udgangspunktet, at domstolene vurderer, om der ikke længere er grund til at opretholde forbuddet, fremfor at forbuddet som udgangspunkt ophører efter en nærmere fastsat periode.

Jeg kan derfor ikke støtte et ændringsforslag, der indebærer, at udgangspunktet er, at forbud gives tidsbegrænset for en varighed af mellem 1 og 5 år.

Til nr. 5

Ændringsforslaget indebærer, at lovforslagets § 1, nr. 1-3, kun finder anvendelse på forbud, der gives i anledning af lovovertrædelser, der bliver begået efter lovens ikrafttræden. Dette indebærer, at de foreslåede ændringer om opholdsforbuddets rækkevidde, betingelserne for at meddele forbud og forbuddets varighed finder anvendelse på forbud, der gives efter lovens ikrafttræden, i anledning af lovovertrædelser, der er begået efter lovens ikrafttræden.

Justitsministeriet er efter lovforslagets fremsættelse blevet opmærksom på, at uagtet at et forbud efter straffelovens § 236 efter dansk ret anses som en anden retsfølge end straf, vil der være en risiko for, at Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol vil anse et sådant forbud for en straf omfattet af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 7, stk. 1. Hvis dette er tilfældet, kan lovforslagets § 1, nr.

1-3, ikke gives virkning for forhold, der er begået forud for lovens ikrafttræden, da artikel 7, stk. 1, indeholder et ubetinget forbud mod, at straf pålægges eller skærpes med tilbagevirkende kraft. Henset hertil, finder Justitsministeriet det rigtigst, at lovforslagets § 1, nr. 1-3, alene får virkning for forhold begået efter lovens ikrafttræden, hvilket foreslås med nærværende ændringsforslag.

4. Politiske bemærkninger

<Parti/partier>

◇

<Parti/partier>

◇

5. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 2. oktober 2019 og var til 1. behandling den 1. november 2019. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Retsudvalget.

Oversigt over lovforslagets sagsforløb og dokumenter

Lovforslaget og dokumenterne i forbindelse med udvalgsbehandlingen kan læses under lovforslaget på Folketingets hjemmeside www.ft.dk.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i [1] møde.

Flemming Møller Mortensen (S) Jeppe Bruus (S) Julie Skovsby (S) Kasper Roug (S) Rasmus Stoklund (S)

Lars Aslan Rasmussen (S) Kristian Hegaard (RV) nfm. Nils Sjøberg (RV) Karina Lorentzen Dehnhardt (SF)

Lisbeth Bech Poulsen (SF) Rosa Lund (EL) Søren Søndergaard (EL) Sikandar Siddique (ALT) Aaja Chemnitz Larsen (IA)

Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU) Sjúróur Skaale (JF) Preben Bang Henriksen (V) fmd. Jan E. Jørgensen (V) Britt Bager (V)

Inger Støjberg (V) Marcus Knuth (V) Michael Aastrup Jensen (V) Karsten Lauritzen (V) Peter Skaarup (DF)

Dennis Flydtkjær (DF) Karina Adsbøl (DF) Naser Khader (KF) Mai Mercado (KF) Pernille Vermund (NB)

Liberal Alliance og Sambandsflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Høringssvar

Lovforslaget er med enkelte justeringer en genfremsættelse af lovforslag nr. L 173, folketingsåret 2018-19, 1. samling. I forbindelse med genfremsættelsen har lovforslaget ikke været sendt i fornyet høring. Den 27. februar 2019 sendte justitsministeren høringssvar og høringsnotat over lovforslag nr. L 173, folketingsåret 2018-19, 1. samling, til udvalget, jf. bilag 1.

Bilag

Under udvalgsarbejdet er der omdelt [4] bilag på lovforslaget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har under udvalgsarbejdet modtaget <antal> skriftlige henvendelser om lovforslaget.

Deputationer

Udvalget har under udvalgsarbejdet modtaget <antal> deputationer, der mundtligt har redegjort for deres holdning til lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har under udvalgsarbejdet stillet [28] spørgsmål til justitsministeren til skriftlig besvarelse, som ministeren har besvaret.

Socialdemokratiet (S)	48	Nye Borgerlige (NB)	4
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	43	Liberal Alliance (LA)	3
Dansk Folkeparti (DF)	16	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Radikale Venstre (RV)	16	Siumut (SIU)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	14	Sambandsflokkurin (SP)	1
Enhedslisten (EL)	13	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	12	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	1
Alternativet (ALT)	5		